

Evropo bombardirajo že 24 dni

NA KOPNEM JE TIŠINA PRED VELIKO NEVIHTO

London, Anglija. — Zračna ofenziva nad Hitlerjevo Evropo je v teku že 24 dni. Ni je ure, da bi ne padale težke bombe na nemška in druga osiščna mesta. V nedeljo je bombardiralo zopet nad 2000 bombnikov in letal Berlin in do 2500 ameriških letal pa prestolno mesto Rumunije Bukarešt in druga mesta. Berlin so bombardirali nad eno celo uro. Razdejanja so povsod občutna. Invazija Evrope, pravi vest, se je faktično pričela že pred 24 dnevi, ko so začeli zavezniški letalci uro za uro napadati Nemčijo in druge od Nemcev zasedene dežele. Letalstvo dela pot kopnim silam, ki se bodo izkrcale, kakor hitro bodo nemške pozicije dovolj razrahljane.

Iz Neapelja v Italiji poročajo, da so Nemci vpriporili večer več hudih napadov na angleške in ameriške pozicije pri Anzio oporišču. Napadi so bili pa odbiti. Na osrednjem delu italijanske fronte oživljajo boji in zna zadivljati nova ofenziva od strani zaveznikov vsak čas.

Z ruske fronte ni posebnih sprememb. Med pripetkim močvirjem in Lvovom Nemci zbirajo svoje rezerve. Poročilo iz Stockholma omenja, da imajo Nemci zbranih nad 30 divizij, s katerimi mislijo izvesti protiofenzivo, da bi odvrnili organiziranje ruskih sil, ki se pripravljajo na nov udar v Baltiku in na jugu proti Rumuniji.

V splošnem je mnenje vojaških veščakov, da je sedanja tišina na kontinentu na vseh frontah nekaka tišina pred veliko nevihto. Zavezniški bodo vsak čas udarili na več krajih. Rusi pa pripravljajo svoje številne rezerve za veliko splošno (Nadaljevanje na 4. strani)

NAZIJI GROZIJO, DA BODO RAZDEJALI FRANCOŠKA MESTA

New York, N. Y. — Dolgotrajno čakanje na invazijo dela Nemce silno nervozne. Najbolj jih pa jezi to, ker Francozi Nemce dražijo na razne načine, da zavezniški ne bodo udarili takrat, kadar si Nemci želijo in kadar jih slednji pripravljajo čakajo. Napad bo prišel kot veliko iznenadenje. Sličnih opazk so se Nemci tako naveličali, da je zdaj vsak aretiran, če naredi kako tako opazko, v kakršnem koli pogovoru že. Iz Berlina so poslali zadnje dni v Francijo posebno svarilo tiskano na letake, naj francosko ljudstvo nikar ne skuša pomagati zaveznikom. Vsak tak način, kakršenkoli bo stroko kaznovan. Isto zabičujejo tudi Belgijcem in Nizozemcem. Za slučaj pa, pravijo letaki, ako se bi Nemci morali kje umakniti, bodo porušili vsa mesta in vasi. Če bomo šli mi doli, bo šla z nami doli tudi vsa Evropa, groze Nemci. Barbari pač ne znajo drugega, kakor govoriti le o uničevanju. Kar kak človek v arcu nosi, to tudi svetu oznanja.

AMERIKANCI BOMBARDIRAJO RUMUNIJO

London, Anglija. — Zadnja dva dni je bombardiralo rumunska mesta več, kakor 750 ameriških bombnikov vseh vrst. Razbili so več železniških križišč, prog in drugih postojank, ki služijo Nemcem. Posebno je občutila napad tovarna za letala v Brasovu, 85 milj severno nad Bukarešto. Oljne rafinerije v Ploesti, mesto Craiova, potem Turnu-Severin in mesto Campina.

ITALIJANSKI UJETNIKI LAHKO VSTOPIJO V AMERIKANSKO SLUŽBO

Washington, D. C. — Italijanski vojni ujetniki, tu v Ameriki ali pa v tujini se lahko vpišejo v ameriško službo. Poslani ne bodo v bojne linije, pač pa bodo opravljali dela v ozadju in v taboriščih.

PISMA VOJNIM UJETNIKOM SO POŠTNE PROSTA

Washington, D. C. — Poštni departament objavlja, da pisma naslovljena vojnimi ujetnikom se sme pošiljati brez znamk, poštne prosto. Darila v paketih se lahko pošljejo ujetnikom v Nemčijo, a paketi morajo biti narejeni natančno po poštinih predpisih.

INDIJA BO POSTALA DOMINIJON PO VOJNI

Minneapolis, Minn. — Angleški poslanik Sir Gerald Campbell, je v svojem govoru pred "Six O'Clock Clubom" izjavil, da se bo vprašanje Indije rešilo po vojni tako, da bo slednja postala samostojen dominijon, kakor je n. pr. Kanada ali pa Avstralija.

jave političnega značaja in se jih lahko sprejme ali pa odkloni. Radi njegovega obiska Rusije bo gotovo še mnogo besed in prerekanj.

NAVSEZADNJE JE SVET ČISTO MAJHENI

Ta dva mlada moža, ki imata opraviti s lučanjem jeklenih krogel, bi se morala pri tem delu čisto domače počutili, saj prihajata iz dežele, kjer je kraljestvo jekel Sgt. John E. Christie, na lev. in McKeesport, Pa. in Sgt. Burton T. Jarrett iz Pittsburgha, sosedja v mirnih časih, se pogovarjata na svoji protiletalski topniški postojanki na obratju pri mestu Anzio v Italiji.

KRIŽEM SVETA

Washington, D. C. — Poštni departament je objavil, da so japonske oblasti omejile besedila za pisma ameriškim vojnim ujetnikom. Pisma ne smejo vsebovati več, kakor 24 besed od pozdrava, pa do zaključka pisma. Slike, ki gredo v navadno kuverto so dovoljene, toda le osebni posnetki brez kakršnegakoli ozadja.

Stockholm, Švedska. — Na Švedsko je pribežalo 11 finskih vojaških dezertirjev. Pripovedujejo, da finsko vojaštvo je vojne sito, zlasti še sedaj, ko vidijo, da zmage ne bo. Razpoloženje v finski vojski je napeto in zna priti do splošnega upora vsak čas.

London, Anglija. — Velika Britanija je dovolila, da se spusti iz internacije na prosto indijskega narodnega voditelja Mohandasa Gandhija. Gandhi je bil v internaciji od avgusta 1944 v mestu Poona. Vzrok, da so ga spustili na prosto, je njegova bolezen.

London, Anglija. — Jugoslovanska brigada "Črni prikazni" silovito napada nemške pozicije v Bosni, Hercegovini in Slavoniji, pravi poročilo. Mrkonjgrad v Bosni imajo popolnoma obkoljen in večjemu številu Nemcev grozi popoln pogin.

London, Anglija. — Več, kakor 1 milijon mladih francoskih mož in deklet ter žena je podpisalo peticije na vlado, da naj se poskrbi za mlade parove, ki se poročijo. Le na ta način bo mogoče obnoviti družinski življenje in obstanek v Franciji.

London, Anglija. — Poročilo iz Jugoslavije omenja, da je bil v Dobu pri Ljubljani blizu svojega doma umorjen Anton Tepež, podpredsednik mednarodnega odbora ustanove "Pax Romana". Umor so izvršili teroristi, pravi poročilo.

KATOLIŠKI ŠVICARJI OBHAJAJO VNEBOHOD NA SLIKOVITIH NAČINE

Berne, Švica. — Katoliški Švicarji imajo še vedno mnogo lepih starih običajev v navadi. Ena najlepših teh navad je vsako spomlad na praznik Kristusovega vnebovoda. Na ta dan se katoliški Švicarji zberijo v svojih župnijah. V slikovitih procesijah gredo ven na polja. Slavnosti trajajo navadno od 6 do 8 ur. Na raznih krajih narede evangelijske postaje, ki jih lepo okrasijo. Sodelujejo tudi oblasti. Posebno pestrost pa nudijo mladinske organizacije. Jezdec na konjih, ki jih okrasijo z vencji. Dekleta hodijo v povorkah. Procesije gredo ven na polja, v katerih z molitvijo in petjem prosijo Boga blagoslova. Duhovniki nosijo razpela in z njimi blagoslovljajo polja, vasi in mesta. Take slovesnosti se vršijo dopoldne in popoldne. Imajo pa tudi v dvorinah temu primerne predstave, ki upodabljajo in predstavljajo Kristusov vnebohod.

ISLANDIJA ŽELI POSTATI REPUBLIKA

Reykjavik, Islandija. — Islandija v Severnem morju, ki so jo radi vernosti zasedli pred par leti Amerikanci in je spadalala preje pod Dansko, želi proglasiti svojo lastno neodvisno republiko. Danski vladi to ni po volji in danski kralj je naslovil na Islandijo apel, naj počaka z odločitvijo, da mine vojna.

ZAVEZNIKI USTRELILI ŠTIRI ITALIJANSKE ŠPIJONE

Neapelj, Italija. — Zavezniško sodišče je koncem zadnjega tedna obsodilo zopet štiri Italijane na smrt in iste dalo ustreliti. Italijani so bili v službi nemške špijonaže in so izdajali zavezniške pozicije in načrte. Tekom enega meseca so na ta način zalotili že deset italijanskih špijonov.

ZNAČILNE DROBNE VESTI IZ JUGOVZHODNE EVROPE

Washington, D. C. — Iz glavnega stana angleških letalcev (RAF) na Srednjem Vzhodu je prišlo naznanilo, da bo zbrana posebna jugoslovanska letalska četa, ki bo delovala skupno z RAF. Odbral jo bo sam maršal Tito. Pridružila se bo prostovoljnim rezervam angleških letalcev, ostala pri njih do konca vojne in se vežbala po RAF oporiščih na Srednjem Vzhodu. To zadnje pogodbo, ki sloni na izjavi, da bo angleška vlada nudila vestransko vojaško podporo jugoslovanskim partizanom, sta podpisala pred kratkim v Kairu letalski maršal Sir Keith Park in Colonel Pierce, ki je poveljnik letalskega štaba pri maršalu Titu.

Kvizlinško srbsko ministerstvo za delo je pred kratkim objavilo, da je več kot 10.000 srbskih delavcev zdaj zaposlenih v Nemčiji. Švedski list Aftonbladet poroča, da je Hitler v pričakovanju preteče druge fronte poslal veliko dodatnega vojaštva v Francijo, ob obrežju v Bretaniji pa je dal razvrstiti slovaške in hrvaške čete.

Isti list poroča, da je veliko mladih in krepih Čehov, ki so bili zaposleni kot delavci v južni Nemčiji, Avstriji in na Štajerskem, nenadoma izginilo, tako da so nekatere tovarne morale delo prekiniti. Sumijo, da je največ teh delavcev uteklo k Titu, nekaj pa v Čehoslovakijo, oziroma Karpato-Rusijo.

Kvizlinški list "Hrvatski narod" je povzdignil Hitlerja skoraj do nebes za njegov 55. rojstni dan, češ, da je voditelj, ki ima v sebi čutenje in razumevanje umetnika in dalekovidnost državnika in kaže razumevanje za vsak evropski narod, kateri ostane zvest svoji nalogi. "Voditelj je v svoji mladosti izkusil viharje, ki so pridrveli v Evropo iz Balkana, kjer je bil brlog banditov in središče nemira."

Poglavnik Ante Pavelić je 24. aprila sprejel nemškega poslanika v Hrvatskem, generala Edmunda Glaise von Horstenau-a. Obema je pripel zlate medalje v pripoznanje "sodelovanja" v "neodvisni" državi Hrvatski.

V Rumuniji je veliko Ciganov in Židov. Na skrivaj se veselijo, ker jih Nemci dobivajo od Rusov po grbi. Prebivalstvo misli, da je njihov voditelj Antonescu padel in smole in ni staval na pravega konja.

Dne 4. maja je dospel v London major general Vladimir Velebit, ki načeluje prvemu uradnemu poslanstvu, katero je prišlo v London iz glavnega stana maršala Josipa Tita. Časniški poročevalec je povedal, da je sporazum med Titom in Mihajlovičem nemogoč, ker se Mihajlovič bori na strani Nemcev proti Titu. Kralj da se do konca vojne ne more povrniti v svojo deželo, potem bo pa ljudstvo samo glasovalo, če ga hoče ali ne.

V ZAGREBU SO LJUDJE VEDNO VEČJI SIROMAKI

Washington, D. C. — Jugoslovanska Osvobodilna armada izdaja svoj list "Svobodna Jugoslavija". Dopisnik iz Zagreba je v njem pred kratkim popisal razmere v Zagrebu. Vojni Obvestilni urad v Washingtonu je bil o vsem tem obveščen ter poslal listom v objavo naslednje:

Cementne utrdbe (pillboxes) so bile zgrajene okrog glavne železniške postaje, pa tudi okrog mesta. Cestna železnica obratuje le deloma, ker ni dovolj premoga ne električne energije. Po ulicah je videti vsake vrste vojakov, navadno pijačnih. Pogostokrat se dogajajo preiskave in močni policijski oddelki ustavijo vse ljudi, ki gredo mimo. To je nevarno postopanje, ki prav lahko privede človeka v nemško delavsko taborišče kljub vsem listinam in izkazilom. Izložbena okna po mnogih trgovinah so lepo opremljena za pogled, znotraj pa ni nobena stvar naprodaj.

Odmerjanje hrane je strogo. Na vsako osebo bi moralo priti 15 dekagramov (četrt funta) koruznega kruha na dan, ali zadnje tri mesece ga ni bilo niti toliko. V mesecu novembru se je dobilo mleko samo tri dni v tednu, toda samo za otroke. Mesnice so začele prodajati konjsko meso, kmalu pa se ti

stega ni bilo. Krompir se zelo težko dobi.

Medtem, ko je na rednem trgu prav malo živeža naprodaj, pa cvete barantanje na "črnem trgu". Kilogram masti stane tu 2.500 do 3.000 kun, eno jajce 70 do 80 kun, kilogram zmesne moke 200 do 250 kun, govedine 550, svinjine 1.200 kun. Revni ljudje v mestu odnašajo ponoči planke iz plotov ali pa hodijo nabirat dražje na obrežju Save in v Maksimirjev park. Čevlji so na odmerke, samo da jih po trgovinah sploh ni mogoče dobiti za predpisano ceno, na črnem trgu pa stane par 15.000 do 20.000 kun. Privatni uradniki in delavci prodajajo obleko ali kar že imajo, da dobijo za živež in kurivo.

V industriji ni ne kuriva ne sirovin. Veliko podjetij obratuje samo po tri dni na teden. Partizani so napravili tako trdno blokado okrog Zagreba, da samo kmetije iz najbližjih vasi (Nadaljevanje na 4. str.)

IRSKÉ IN ŠVEDSKE FIRME NA ČRNI LISTI ZD. DRŽAV

Washington, D. C. — Državni tajnik Cordell Hull, je vred z trgovinskim in zakladniškim departментом objavil načrt, po katerem pride 38 irskih industrijskih tvrdk in do 40 švedskih tvrdk na črno listo Združenih držav. Tajnik Hull izvaja posledice, ker Irska je pred nekaj tedni odklonila zahtevo Zd. držav, da pokaže vrata nemškim in japonskim diplomatskim zastopnikom na irskih tleh, kjer imajo svoje urade le zgolj za pretvezo, pod katero vodijo razne špijonaže proti zavezniškim raznim.

Preiskava je celo pokazala, da na Irskem lastujejo Nemci več podjetij kot n. pr. Allgemeine Electricische Gesellschaft, ali pa Electric Company, Ltd., katere imajo svoje podružnice v Belgiji, Nizozemski in drugih evropskih deželah. V Švediji po sloveča SKF Ballbearing Co., ki ima nad 40 podružnic po raznih delih sveta. Švedska vlada je tudi odklonila zahtevo, da bi ukinila pošiljati tečajne na krogle v Nemčijo. Vse dežele, ki bodo za naprej sodelovale z Nemci, kot n. pr. da jim pošiljajo bodisi izdelke ali pa le material, bodo postavljene na črno listo in gospodarske sankcije se bodo izvajale proti njim s tem, da jim bo odklonjen vsak promet z nami. Sankcije bodo imele pa še daljše posledice po vojni, zlasti pri dovitvah gospodarskih ugodnosti, ki se bodo naklanjale raznim deželam po vojni.

Isto, kakor z irskimi in švedskimi tvrdkami se zna zgoditi s portugalskimi podjetji, če bodo še nadalje vstrajali pri trgovanju z Nemci.

STALIN IN RUSI V OČEH REV. ORLEMANSKIJA

Moskva Rusija. — Znani ameriško-poljski katoliški župnik Rev. Stanislav Orlemanski, ki se je podal, kakor že poročano z profesorjem Langom v Rusijo, je imel dosedaj, kakor sam poroča, dva sestanka z Jožefom Stalinom v Moskvi. Župnik Orlemanski pravi, da se je Stalin vedel napram njemu zelo prijazno in da mu je dal glede Poljske izjavo:

"Glede Poljske želimo, da bo močna in trdna. V notranje zadeve Poljske, zlasti ne v verske zadeve poljskega naroda se ne bo nihče utikal. Ne želimo pa pod nobenim pogojem ne, da bi bila bodoča Poljska zopet kakor koridor (hodnik ali most), po katerem bi hodili sovražniki Rusije v Rusijo ropat."

Župnik Orlemanski dalje hvali, da je Stalin gentleman in Rusi želijo le prijateljsko ravnanje s Poljsko. Župnik Orle-

manski je baje že na potu nazaj iz Rusije in bo več poročal ob povratu.

Kakor znano so župnika Orlemanskija nekateri katoliški krogi ostro kritizirali radi obiske Rusije. Proglašajo ga, da drži s komunisti in da je njegova navada, da se je vedno rad mešal s komunisti. Orlemanski je tem kritikom že odgovarjal, da cerkvene avtoritete, kadar govorijo o verskih resnicah v imenu cerkve, so brezdvomno v pravem. Toda, kadar pa posežejo na politična polja in govorijo o politiki, so pa njihove iz-

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor sadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj predjani teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisev uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

NEPRIJETEN SLUČAJ

Dogodil se je v Chicagi pred nekaj dnevi. Pravda med zastopniki delavcev in vodstvom velepodjetja Montgomery Ward & Co., je tekla več mesecev. Šlo je za to, da bi podjetje postalo "zaprti podjetje" in da naj bi se le unijski delavci zaposlevali, ali oni, ki bi jih zastopstvo unije odobrilo. Še za druge vmesne slučaje je šlo. Vojni odbor, ki je preiskal sporna vprašanja, je odločil in ukazal, naj podjetje pogoje sprejme in odobri in se po njih ravna. Vodstvo podjetja je to odločno odklanjalo. Pravda je tekla naprej, delavci so začeli odhajati na stavko, zmešnjava se je večala. Vojni delavski odbor, ki ni mogel nikamor naprej, je zadevo lepo postavil pred predsednika, da o njej odloči. Ta je odločil, da se mora razsodba vojnega delavskega odbora priznati in da jo mora podjetje sprejeti. Podjetje je zopet odklonilo. Predsednik pa je takoj ukazal zaseči obrat podjetja, kar se je izvršilo, kakor že znano. Prišli so vladni zastopniki, da prevzamejo podjetje. Predsednik podjetja Sewell Avery je sedel v svoji pisarni, vstrajajoč, da on je še vedno vodja podjetja in njegov gospodar. Izročiti ni hotel ničesar. Vladno zastopstvo je končno pozvalo vojaške, ki so ga dvignili iz sedla in zanesli ven na ulico. Dogodek je bil slikan in objavljen širom dežele, kjer se je videlo, kako sta dva vojaka nesla predsednika Averyja iz urada.

Če bi bil to navaden slučaj, kakršnih je mnogo vsak dan, bi se zanj nihče ne zmenil. Ampak to ni navaden slučaj. Predsednik podjetja Avery je iz njega skoval svoj kapital. Koliko mu bo ta političen kapital koristil, se za enkrat še ne da ugotovljati v naprej. Resnično pa bo, da Avery je slučaj izbral in se je tako nekako v imenu vseh industrijalcev izzivalno pomeril s predsednikom in njegovo vlado, češ, bomo vsaj videli, če imamo kapitalisti še kaj moči in pa veljave in zasloble v okviru naše ustave.

Slučaj je zdaj že pred sodiščem. Sodniki se bavijo z njim in proučujejo prejšnje in sedanje zakone in kaj je v tem slučaju prav in kaj ni prav. Proučujejo tudi ustavo, kaj ta štiti in kaj ne štiti in kaj take izredne vojne izjeme dovoljujejo in kaj ne dovoljuje. Na podlagi temeljite proučitve bodo izrekli svojo razsodbo, katero vsa ameriška javnost nestrpnost pričakuje.

Avery je s svojim ravnanjem in s posledicami, ki so se mu dogodile, hotel prikazati vlado in predsednika Roosevelta kot diktatorja, kot radikalca, ki samopašno sega po privatni lastnini in ji samopašno diktira. Prikazati hoče, češ, glejte, saj ni nobene razlike med našo vlado, Hitlerjevo ali pa Stalinovo vlado. Diktatorstvo tu, diktatorstvo tam. Ni dvoma, da bodo zlasti republikanci ta slučaj močno izrabljali in kampanji proti vladi in predsedniku. To je glavni trik — političen trik.

Slučaj sam na sebi je res zelo neprijeten. Prišlo je do njega le radi nepopustljivosti in velike trme, da se odprto izrazimo. Avery je trmast individualist, kakor stavec na smrtni postelji, ki ne spusti ključa, dokler ne jenja dihati. Vlada na drugi strani pa mora imeti v tem izrednem vojnem času zopet nek red in ta red mora biti uveljavljen, če naj vlada svoj vojni program nemoteno in uspešno vodi naprej. Ni dvoma, da bodo sodniki kolikor mogoče pravilno razsodili v tem slučaju. Pa to ni glavno. Glavno je, kak utis je naredil ta slučaj na vso javnost. Mi v Ameriki se ponašamo z našo demokracijo, svobodo, dnevno razpravljamo, kako se godi narodom pod Hitlerjem in po drugih državah. Pa se nam dogodi tak dogodek v naši sredini, v katerem se mora oblast poslužiti najzadnjih sredstev, da uveljavi red v svoji industriji in trgovini radi svojeglavnosti raznih posameznikov.

Meščanski listi, ki so poznani kot nasprotniki predsednika Roosevelta in njegove administracije, izrabljajo ta dogodek kot poseben političen kapital. Veselo si manejo roke, češ, zdaj imamo dokaze, da je "new deal" bratec komunizma, in druga taka namigavanja širijo. To, ali je bila vlada primorana v ta korak ali ne, se nihče stvarno ne vprašuje. Dovolj jim je, da je slučaj tukaj in se da prikazati pobarvan kot otrok "radikalnega new deala", ki bo še "strašnejše" nastopal, če se ga pusti še nadalje v sedlu. Na

mnoge ta propaganda ne bo vplivala. Toda mojstri zavijači jo bodo tako prirojili, da bo vplivala, zlasti na one, ki imajo kaj lastnine. Ti bodo začeli misliti in neke bojazni se ne bodo mogli otresti, češ, saj nam bodo res vse pobrali, kar imamo. Davki so visoki, kakor še nikoli, če se kaj reče, pa posežejo, kakor so proti Montgomery Ward podjetju. Mnogi se takih misli ne bodo mogli ubraniti, ko jih bo spretno usiljevala propaganda. Seveda, kdor bo stvar sam dobro proučil, jo bo našel čisto drugačno, kakor pa nam jo bodo slikali razni politični propagandisti.

NEKOLIKO ZGODOVINE

P. Bernard Ambrožič

I.
Ko so se vršile priprave za Slovenski Kongres v Clevelandu v oktobru in novembru 1942, sem bil jaz z veliko večino ostalih duhovnikov vred za to, da se kongresa udeležijo katoličani polnoštevilno. Vse, kar se je pisalo tiste dni in drugače slišalo o pripravah, je kazalo na to, da bo vse v redu. Tudi sam Etbil Kristan je pisal kar čedno in je bilo videti, da ima mož resne namene. Torej nismo imeli vidnega vzroka, da bi bili zoper Kongres.

Nekaj dni pred Kongresom so pa listi prinesli neki dopis, če se ne motim, je bil izpod Adamičevega peresa, ki je vsaj meni vzbudil resne dvome. Dotičnega dopisa si nisem spravil in ne morem navajati iz njega spornih besed. Spominjam se pa, da je bilo nekaj o tem, da se da priznanje partizanom. In še kaj takega. Zvedel sem pa istočasno, da o nekaj takega govorili in zahtevali Adamič, Kristan in Rogelj tudi na pripravljani seji za Kongres, ki se je bila malo dni prej vršila v Chicagi.

Čeravno sem bil do tistega časa za to, da se katoličani udeležijo kongresa, vendar sem bil sam zase odločen, da ne pojdem na Kongres. To pa radi tega, ker je JPOSS na seji dne 8. avgusta 1942 na predlog Janka Roglja izdal v uradnem zapisniku proti meni izjavo, češ, da sem škodljivec Slovencev, ker sem kolektal za pomožno akcijo Slovenskih Župnij. Ta izjava je prišla v zapisnik, ne da bi le eden odbornikov kaj ugovarjal. Ponastili so zapisnik z izjavo vrniti slovenski listi. Zato sem si mislil: če sem tak škodljivec slovenski stvari, bodo gotovo vsi zadovoljni, ako se ne prikažem v Kongresu. Naj vzamejo v roke delo za Slovenijo tisti, ki niso škodljivci! Tako sem si mislil in nisem bil namenjen na Kongres.

Toda ko sem zapazil, da se od nekega skuša prinesiti na Kongres vprašanje partizanov in zahtevati njihovo priznanje, sem postal pozoren. Prav tiste dni je prišlo iz starega kraja polno poročil, ki so opisovala, kaj so partizani in kaj delajo. Dejal sem si: za nas je najbolje, da se nič ne vtikamo v te zadeve. Kakor hitro bi se pa začela propaganda za partizane tu med nami, je gotovo, da pojde naša "sloga" rakom žvižgat. Ne samo katoličani, tudi drugi resni narodnjaki bi ne hoteli potegniti s partizani, ko spoznajo, kaj je v resnici Osvobodilna Fronta. Zato je bilo treba opozoriti javnost na to, da narod doma ne želi od nas, da bi podpirali partizane.

Za objavo in svarilo v listih je bilo prepozno. Zato sem vtaknil v žep nekaj tistih poročil iz starega kraja, dobil poverilico za Kongres v New Yorku in se peljal v Chicagi. Mislil sem si: ako bo potrebno, da na Kongresu povem, kaj poročajo iz starega kraja, bom spremenil svoj sklep in šel na Kongres, ker drugače zdaj nisem

več mogel informirati javnost. V Chicagi bom poizvedel, če res mislijo na Kongresu predlagati priznanje partizanom etc.

Prišedši v Chicagi sem se najprej oglašil v uredništvu "Am. Slovenca". Mr. Jerich ni ničesar vedel o tem. Mislil sem na Mr. Jurjevca, pa se ne spominjam več, zakaj njega nisem dobil. Namenil sem se k Mr. Vincentu Cajnkarku. Toda poprej sem zvedel, da je bil na oni pripravljani seji tudi Mr. Anton Krapenc, moj dober znanec, saj je bil nekoč moj faran pri sv. Stefanu. Stopim torej k njemu in mu povem, kaj mi je na srcu.

Tone Krapenc me je zagotovil, da ni bilo na pripravljani seji nobene besede o partizanih, vsaj ne tako, da bi bil on to slišal. Iz svoje misli je pa dodal, da prav gotovo nihče nima namena, da bi s tem prišel na dan, in bi se tudi ne obneslo, zakaj velika večina bi bila prav gotovo proti temu, ker to bi pomenilo očitno strankarstvo. Vsakdo pa ve, da Kongres more imeti uspeh samo, če se ogiblje vsakega strankarstva. Tudi on bi bil odločno zoper to, da se da partizanom kako priznanje pred drugimi ljudmi v Sloveniji in sploh v Jugoslaviji. Naj se torej prav nič ne bojim, na Kongres naj pa na vsak način pridem.

Tonetu Krapencu sem verjel in zato nisem šel še okoli drugih. Tudi Vincenta Cajnkarka potem nisem iskal. Pač pa sem šel v Cleveland in sem ostal tam ves čas Kongresa, udeležil se ga pa nisem. Dal sem si poročati sproti, kako se Kongres vrši. Ako bi bil zvedel, da je kaj takega na dnevnem redu, česar bi katoličani ne smeli podpirati, sem bil vsak hip pripravljen iti v Narodni Dom in pred vsemi dati svojo izjavo. Na tisto bi Zveza Slovenskih Župnij, ki je bila o mojih namelih obveščena, podala poziv na katoličane, naj Kongres zapustijo, če bi drugače ne šlo.

Toda res je bil Kongres tak kot ga je bil napovedoval Tone Krapenc. Zato sem z drugimi vred tudi jaz TAKRAT verjel, da bo vse dobro in prav. Resolucije so bile dobre in sprejemljive za vse. Enako volitve.

Ni pa tako tudi ostalo. Zato naj se nihče ne čudi, če sem pozneje ravno jaz tako ostro nastopil zoper kršenje resolucij Kongresa. Najbolj čudno je, da je pozneje med drugimi ravno Tone Krapenc potegnil s partizani in še danes vleče vozček za njimi. Nedavno tega se je v nekem svojem dopisu silno potegnil za partizane, za SANS, kakoršen je danes, za Združeni odbor, za Tita in Adamiča. Svoje nekdanje mnenje je torej temeljito spremenil.

(Dalje prih.)

Če ste gledali v kakšnem zoološkem vrtu lamo, ste najbrže spregledali na njeni kletki tablico z napisom: "Pazi se, pljuva!" V resnici ima lama navado, da pljuje v človeka, če se razjezi.

MALO TEGA IN ONEGA

Johnstown, Pa.

Pomladni dan, kak si krasen! Tako bi vzdihnil s pesnikom, posebno letos, ko smo v marcu in aprilu imeli le sneg in dež, da niti za vsak teden ne moremo beležiti po enega solnčnega dneva. Zadnja dva dni aprila pa je solnce na nebu dobilo prost dohod na naš planet. Dasiravno so noči hladne, vendar narava hiti v zeleno odelo, drevje odpira popje cvetja, da po zdravi mesec mladosti in veselega pričakovanja, mesec majnik.

Tudi človek se počuti nekako pomlajenega v pomladnem jutru, kjer narava kaže moč Stvarnika s cvetenjem in zelenjem. Da bi le tudi človeštvu zasijalo solnce svobode in miru, pomlad medsebojne krščanske ljubezni! Kedaj bo konec moreče skrbi med narodi? Kedaj bo posijalo brezskrbno pomladno solnce našim ženam in materam, katerih možje in sinovi so v boju po vseh delih sveta? Vojna zahteva vedno več žrtve in povzroča vedno več ranjenih src med starši in družinami.

Žrtev nesreče na vojaških manevrih v državi Texas je postal saržent Louis Omar (Omerza), katerega starši prebivajo na 665 Russel Ave. Njegovo truplo je bilo pripeljano na dom 28. aprila, v soboto 29. aprila pa se je vršil pogreb ob veliki udeležbi občinstva. Tega pogreba so se udeležili tudi vojni veterani, krsto pa so nosili vojniki. Družini naše sožalje, pokojnemu pa večni mir! V bolnišnicah so morali iti na operacije Mrs. Berta Pečjak, Louise Novshak in Peter Bukovec. Vsem želimo, da bi se čimprej spet okrepili in se lahko povrnil na svoje domove.

Našo naselbino je doletela še ena izguba, ki je vredna, da javnost zanjo izve. G. Andrej Tomec, znan po svojih dopisih in člankih, se je preselil v lepo državo Ohio. Pred dobrim tednom sem ga želel obiskati in sem potkal na njegova vrata. Odprla mi jih je neznana žena, kar me je presenetilo. Najprej sem mislil, da me je zapustil spomin in da razbijam na nepravna vrata, ker ni bilo prijaznega pozdrava gospe Balbine. Vprašam, ali ne stanuje tukaj g. Tomec. "No, he has moved to Ohio," dobim za odgovor. Želim njemu in celi družini sreče in zdravja v sosedni državi! M. K.

DIREKTORIJS S. N. DOMA IN NAŠE OBLETNICE

Cleveland, O.

Po boleznih, ki me je za dobo nad štiri mesece priklenila na postelj v bolnišnici in doma, sem se končno zopet toliko pozdravil, da delam v tovarni in ob večerih po možnosti vršim posle tajništva Prosvetnega kluba SND, S. N. Muzeja in Slovenske šole.

Vsem dobrim prijateljem, ki ste me obiskovali za časa moje bolezni in me bodrili, izrekam najprijetnejšo zahvalo za Vaše dobro delo, ki ste mi ga iskazovali, kot tudi za cvetlice in druge darove.

Prva moja naloga je, da sporočim javnosti, kdo so letošnji direktorji S. N. Doma na St. Clair Ave. in v katerem odseku je kdo. Imamo namreč 21 direktorjev, ki so razdeljeni v štiri odseke: upravni (4), nadzorni in pritožbeni (5), gospodarski in gradbeni (5) ter prosvetni (7).

V upravnem odseku so sledeči: Janko N. Rogelj, predsednik; John Centa, podpredsednik; John Tavcar, tajnik, in Leopold Kushlan, blagajnik.

Nadzorni in pritožbeni odsek: Frank Turek, predsednik; Anton Zupan, Chas. Koman, John Pollock in Louis Zorko. Gospodarski in gradbeni odsek: Frank Cesnik, predsednik; Andrej Tekavc, Chas. Vrtovšnik, Vinko Klemenčič in Frank Virant.

Prosvetni odsek: Joseph Skuk, predsednik, Mrs. Josephine Zakrajšek, podpredsednica; Erazem Gorshe, tajnik; Vatro J. Grill, Anthony Tomše, Frank Oglar in Anthony Zakrajšek.

Seje direktorija se vršijo vsak drugi torek v mesecu ob 8. uri zvečer v direktorski sobi, staro poslopje S. N. Doma, 6409 St. Clair Ave.

Prve dni v marcu letos je poteklo 20 let, odkar je bil S. N. Dom slovesno odprt za promet. Kdo se ne spominja velikega navdušenja, ki je kipele v srcih ponosnih rojakov in rojakin ob tistem času. Saj se je z velikim trudom in poštvovalnostjo mnogoterih delavcev dogradila in odprla največja slovenska narodna stavba v Združenih državah, ki je bila posvečena izobrazbi in napredku naroda. Da se pomembni dogodek proučimo, kot se spodobi, bo pridelal direktorij S. N. Doma v septembru letos slavnostno obletnico s programom in banketom. Ob istem času se bo tudi praznovala 30-letnica obstanka družbe S. N. Doma.

Te dni letos poteče tudi 20 let, odkar se je organizirala in pričela Slovenska šola v S. N. Domu. Zrno za Slovensko šolo je bilo vsejano še pred otvoritvijo S. N. Doma s tem, ko sta John Steblaj in Julia Močnik-Suhadolnik zbrala in naučila otroke gotove točke za nastop na odru ob otvoritvi doma. Nastop mladine ob otvoritvi je vsem navzočim zelo ugajal.

Ob prihodu v Cleveland Mame Avguste Danilove, kot režiserke dramskega dramskega društva Ivan Cankar, je ona nadaljevala s poukom slovenske mladine za isto skupino mladih, ki so nastopili ob otvoritvi na odru, in še veliko novih se je vpisalo v šolo, katero je pričelo in vodilo društvo Ivan Cankar z Danilovo kot učiteljico. Tako se je prvo leto vršila Slovenska šola pod pokroviteljstvom dramskega društva Ivan Cankar. Gospa Avgusta Danilova je postavila na oder prve slovenske mladinske igre večjega obsega, kot Janko in Metka, Poslednje Peterčkove sanje o kralju Matjažu, itd., z velikim uspehom. Po odhodu gospe Danilove je Slovensko šolo prevzel pod svoje nadzorstvo direktorij S. N. Doma in jo vodil z uspehom nepretrgoma do sedaj.

V teh 20 letih je mnogo slovenskih otrok obiskovalo razrede Slovenske šole SND in učenci so podali v tem času na odru krasne igre. Programe teh številnih priredb imamo shranjene in bodo na ogled javnosti ob slavnostni prireditvi Doma v jeseni. Znanje slovenskega jezika prav gotovo zelo prav pride sedaj marsikateremu fantu, ki se nahaja pri vojakih in piše lahko domov svojim staršem v slovenskem jeziku in oni njemu istotako. Naj bi Slovenska šola SND še živela mnogo let in vršila svoj vzvišeni poklic ter se razvila v bodoče še do popolnejše stopnje! Erazem Gorshe.

ROJAKI V JUŽNI AMERIKI

Buenos Aires, Argentina.

Buenos Aires, Argentina. — Dne 11. marca je umrl rojak Jakob Janež, doma iz Žabč pri Tolminu, star 58 let.

Janež je prišel v Argentino nekako pred 15 leti. Sprva je delal v Cordobi. Nato pa je došel v Buenos Aires, kjer je bil zaposlen v stavbinskem delu, pri katerem je po nesreči tudi zgubil eno oko. Ko se je od očesa pozdravil, ga je zadela še druga nesreča. Počil mu je želodec ter je bila izvršena operacija. Nato je zbolel še na raku na jetrah, kateremu je slednje podlegel. Rojak Janež je bil jako priden in varčen. S svojimi varčnostjo si je prihranil par tisočakov, ki so mu v njegovi bolezni prav prišli, kajti brez denarja, bi bilo njegovo

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Iz Minnesota

Eveleth, Minn. — Dne 24. aprila se je vršil pogreb pokojnega rojaka John Bozil, starega 59 let, s sv. mašo v cerkvi sv. Družine. Pokojni je bil doma iz Dola pri Ljubljani, v Ameriki pa je bival od leta 1908. Zapušča ženo, tri hčere in dva sina; eden je pri vojakih.

Na operacijo

West Allis, Wis. — Miss Josephine Imperl, hčerka Mr. in Mrs. Frank Imperl iz So. 60. St. in organistka v naši cerkvi Marije Pomočnice Kristjanov, je bila operirana 22. aprila v bolnišnici sv. Mihaela. Želimo ji, da bi se čim prej spet okrepila. — M. F.

Izumil novo orodje

Cleveland, O. — Mr. Joe Poglaj, ki stanuje na 6628 Bliss Ave. in je star 49 let, je pred kratkim dobil priznanje in najvišjo nagrado pri Jack & Heintz Co. tovarni v Bedfordu, kjer je zaposlen zadnji dve leti. Izumil in napravil je orodje, ki pobira in vлага kolobarje v takozvane "bearing cases". S tem orodjem se zmanjša utrujenost in zviša proizvodnja.

Pisatelj Adamič bolehen

New York, N. Y. — Naporno delo, v katerega je bil g. Louis Adamič vprežen zadnjih osem mesecev kot predsednik Združenega Odbora Južnih Amerikancev, ga je dovelo do izčrpanosti, ki resno ogroža njegovo zdravje. Stvar bi lahko postala resna, ako ne bi bil nemudoma vzel daljšega odmora. Po zdravniškem predpisu nekaj mesecev ne sme imeti nikakega dela ali odgovornosti. Izvršni odbor Zedinjenega odbora je na seji 25. aprila izbral g. Zlatka Balokoviča kot delujočega predsednika. G. Adamič upa, da se bo mogel po svojem ozdravljenju zopet posvetiti delovnosti Združenega odbora.

Štaterski rojak umrl

Milwaukee, Wis. — V kraljni bolnišnici je umrl John Skok, star 63 let. Doma je bil iz Črete v Zadrebki dolini na Štajerskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 38 leti. V bolnišnici se je nahajal čez dve leti; imel je raka v grlu. Zapušča dva sinova, eno hčer in enega brata.

Smrt kosi na zapadu

Aspen, Colo. — Umrl je Andrej Ferderbar, star 63 let in doma iztakozvanih "Hrvaških poljan" na Dolenjskem. V Ameriki je bival okrog 40 let. Bolan je bil samo pet dni. Koliko je znano, ne zapuša sorodnikov.

Dne 10. aprila je umrl Joseph Belle, star 63 let in doma iz vasi Tolsti vrh pri St. Jernju na Dolenjskem. V Ameriki je bival 40 let. Bolan je bil dvajset mesecev. Zapuša ženo, enega sina pri pomorščakih v južnem delu Pacifika, dva brata, enega v Uniontownu, Pa., in več sorodnikov.

Rojak umrl

Chicago, Ill. — Dne 3. maja je v Oak Forest bolnišnici umrl Mr. John Pichman Sr., 78, doma iz Trnja pri Škofji Loki. Pogreb je bil 6. maja — s sv. mašo v cerkvi sv. Stefana — na Resurrection pokopališče. Zapuša sinove John, Martin, Cyril, Frank in Lawrence. — R.I.P.

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.

2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4678 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, (16) Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Smedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
3. nadzornik: Anton Ruper, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnik: Joseph Godec, 16215 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M, So. Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odrasli oddelci, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmogli angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

IZ URADA GL. PREDSEDNIKA ZSZ

Celokupnemu članstvu Zapadne Slovanske Zveze se tem potom uradno naznanja, da hočemo prihodnja dva meseca naše izredne kampanje, to je mesec maj in junij, posvetiti v počast našemu spoštovanemu in agilnemu sobratu gl. tajniku Anthony Jeršinu.

Danes smo pač lahko ponosni, da smo člani in članice ene najbolj solventnih bratskih podpornih organizacij. Zasluga za to izredno visoko solventnost naše dobre matere Zapadne Slovanske Zveze gre v prvi vrsti našemu agilnemu sobratu gl. tajniku. Da smo tako visoko solventnost dosegli, je samo ob sebi umevno zahtevalo dosti dela in požrtvovanja od strani sobrata Anthony Jeršina. Jaz sem bil še vedno prepričan in tako sem tudi danes, da je tajnik glava in srce pa najsi bodi tega ali onega društva ali pa organizacije. Ako imamo dobrega zmožnega tajnika, bo društvo napredovalo, in isto velja tudi za gl. tajnika, samo v večji meri.

Koliko dobrega je sobrat Anthony Jeršin storil za našo spoštovano bratsko organizacijo v teku dolgih let svojega neutrudljivega delovanja, tega ne bom opisoval. Rezultati njegovega delovanja zadosti jasno govore.

Radi tega čutim in si smatram za dolžnost, da razpišem posebno kampanjo za mesec maj in junij, kot dokaz naše hvaležnosti napram našemu gl. tajniku sobratu Anthony Jeršinu. Pokažimo prihodnja dva meseca, da visoko cenimo bratsko delo našega požrtvovalnega gl. tajnika s tem, da mu bomo poklonili kolikor mogoče najlepše številce novega članstva kot poklon in darilo celokupnega članstva ZSZ. Posebne kvote za ta dva meseca ne bom razpisal, vsekakor pa pričakujem, da bo vsako posamezno društvo pridobilo v mesecu maju in juniju najmanj po 15 članov. Bratje in sestre, pokažimo našemu agilnemu gl. tajniku sobratu Anthony Jeršinu, da se v resnici zavedamo njegovih zaslug, katere si je pridobil v teku dolgih let poslovanja za dobrobit naše nadsolventne organizacije Zapadne Slovanske Zveze.

V nadi, da bo celokupno članstvo v polni meri sodelovalo z menoj in da bomo v resnici poklonili našemu agilnemu gl. tajniku najlepši šopek cvetlic v podobi novega članstva v mesecu maj in junij, ostajam Vam udani

LEO JURJOVEC, gl. predsednik.

FRATERNAL WEEK - MAY 8-13, 1944

You are reading this during the Fraternal Week being observed throughout the Nation and sponsored by The National Fraternal Congress of America.

Fraternalism is the Bulwark of America. Every lodge and every member therein is expected this week to convey to his fellowman the value of fraternalism to him and his family and invite him and his dear ones to join his respective fraternal organization. We call on all WSA members to make a special effort this week to call on as many homes as possible to enroll men, women and children. You no doubt intend to work in the special 36th Anniversary drive now in progress for May and June as a part of our "Insure the Family Campaign". This week is an appropriate time to start.

Any member obtaining at least 10 new adults or juveniles, or both, during May or June will be entitled to receive an increase of 50c cash commission as set for the campaign for adults admitted, or for juveniles in the 20-payment and endowment classes. An increase of 25c is offered for juveniles admitted in the class paying 15c per month premiums. Any lodge enrolling 36 new members within this period will receive \$10.00 in War Stamps. All such members taken in will be counted in the totals for the complete prizes of the year and for juvenile delegate credits. (For more complete details see last issue of Fraternal Voice.) (Note special offer to entire families enrolled.)

A special playlet for Fraternal Week has been written, radio programs are being conducted, various programs are being held for the public and many splendid addresses have been prepared. We have selected one of these fine addresses for publication in this issue, which follows.

"FRATERNALISM — Bulwark of America"

By HAROLD ALLEN

Chairman, Fraternal Week Committee,
National Fraternal Congress of America.

AMERICA has been termed the melting pot of the world. How true! That soldier boy in America's front line may have a Polish accent. He may be of Greek ancestry, but to us he is an American! Probably the life-blood of more nationalities has flowed for the preservation of our country than for any other.

But somehow, somewhere, these boys, worlds apart, must have been imbued with a feeling of kinship, of sharing, of realizing that though their traditions may be widely different, their ideals, their hopes, are strangely alike. They have not been asked, for instance, to forget their ancestry, to completely close off old customs; but rather they have been encouraged to retain all of these, to cull the best of them and to merge these "bests" into one "great."

Fraternalism may well be called the melting pot of America. Among the fraternal benefit societies of America, there are 26 different national-

ities. Each society is a distinct group managed by its members. Some are non-sectarian. Others are confined to a certain religion, nationality or occupation, but all work together shoulder to shoulder in perfect harmony.

Those who feel the warmth and friendliness of fraternalism like to picture it as a heart about which many men and women of twenty-six different nationalities gather. A few are leaders, others followers, but all have one common ideal—the democratic way of life. The warmth of these hearth fires has melted away any strained or ill feeling and given all who stopped, a new conviction in their belief that all men are created equal.

That fraternalists have been men and women of unusual fortitude can be learned by studying the early history of fraternalism. This history has been one of romance and courage. The fraternal system is not merely a plan of life insurance. It has always meant more than that. It is an ideal which was nurtured through hundreds of years. It has been the primitive instinct of man to band together against a common foe. This trend toward unity might well have been the early signs of modern labor unions. In the 18th and 19th centuries, it was common to have fraternal societies made up of persons of one occupation. In addition to caring for the bereaved upon the death of a member, these groups cared for families during the illness of the members and through social means attempted to better the lives of each individual affiliated with their groups.

Fraternalism did not originate in America. It dates back to ancient times in Europe, flourished in the great Friendly Societies of England, but was destined to reach its greatest heights here. This idea springing to life on the American continent three-fourths of a century ago was eventually to become the original "Social Security" of millions.

Back in its formative years, our country was settled by groups from various European nations. During the first two or three hundred years following its discovery, news of the New World spread throughout the continent of Europe. It was as a fresh sea breeze to those in whose nostrils there still lingered the stench of despotism and anarchy. It was as a cool, inviting drink to a people long thirsty for freedom. It called like a wild clarion to the adventurous. In encouraged the timid. But once the migrants arrived here, the situation took on a different aspect. Friends were difficult to find. Everything moved at a different tempo. When the provider died, the family was almost destitute. Life insurance was not available to millions, because of occupation and other reasons. So the Fraternal System came into being.

The first society was founded in 1888 by John Upchurch, it is generally accepted, although several societies have good claims to have antedated even Upchurch's organization. He believed that life insurance was a necessity for the men and women of limited means. He also noted the lack of entertainment facilities and cultural advantages. "Father John" not only had the vision of a new social era for these "Little Men" but he had the courage to see it through. Through simplified plans and greatly reduced premiums, life insurance was made available and with it lectures, libraries and a new social life. The plan was eagerly accepted and rapidly spread through the New World. Societies of a similar nature were formed. People used it as a means to learn more about their adopted country. Illiteracy became less evident. Mingling with persons of other backgrounds, other customs, yet with one common interest did much to eliminate uncertainty in the hearts and minds of these folk. They became conscious of the fact that they were AMERICANS, a new people with new ideas and equal voice in a democratic government.

This solidification of the "Little Man," who is, as we all know, the important cog in the wheel of American industry, the man who controls the ballot box, and who is in the majority in the front line defense of his country today, was perhaps one of the most important forward steps in American history. Acting through thousands of local units, his influence on the social, economic and spiritual welfare of the Nation has been beyond measure.

This move led also to another larger union. What was more natural for these many societies who had so much in common than to unite into one large body? By uniting they could become thoroughly solvent, and could become a great unit in maintaining and encouraging true American ideals.

That they had progressed a long way in the "melting" process was evident when the leaders of the many Societies first met together. They reached an early agreement and soon the formation (1888) of the National Fraternal Congress was under way. Today it has a membership of 102 Societies representing over 6,000,000 people. There are 100,000 lodges, units or branches on Fraternal Societies scattered throughout the United States and Canada.

Fraternal Societies consistently engage in social welfare work on a vast scale. Fraternalists have cared for their aged and orphans, have hospitalized their sick, have voluntarily joined every worthwhile charitable enterprise. Pick up any newspaper today and you will find the invaluable services they are performing on the Home Front, not the least of which is the regular purchase of War Bonds in tremendous sums. The Red Cross in many towns has found their assistance invaluable. They boast community leaders in their midst. Their Juvenile Divisions have scrap drives, do Junior Red Cross work, sell and buy War Bonds.

Yes—not many generations ago, and possibly one only, these families were English, Scotch, Germans, Greeks, Italians. Today they are AMERICANS!

Their sons—daughters—fathers—husbands—sweethearts are in the front line on foreign battlefields. They're, themselves, working in War Plants, buying War Bonds and helping in Civilian Defense.

26 different nationalities with one common bond—they are Americans! The National Fraternal Congress is sponsoring the celebration of Fraternal Week, May 8 to 13, 1944, in the United States and Canada. The watchword of the fraternal benefit system for the week is appropriately enough, "Working for Victory; Building for Peace."

ZSZ ENGLISH SECTION

TRAIL BLAZERS LODGE NO. 41
Denver, Colorado.

Our meeting on April 27 was a pleasant session although the small group present would have been happier if more of the membership had showed up. Much constructive business was taken care of and plans for future progress were made. Refreshments concluded a nice evening.

We regretted to lose the services of our capable secretary, Edward Krasovich, who was forced to resign due to his induction into the Navy scheduled for May 16. The writer is certain the entire membership and the members of the Association wish Eddie the best of luck, success in his every step and speedy return to his family and friends. We acknowledge with grateful thanks the splendid work and service of brother Krasovich to our lodge.

The secretaryship for the remainder of the year was passed into the hands of Rose Plut, and her place as Treasurer was filled by Jennie Marr. Members will please remember to in the future pay all premiums and conduct all lodge business with Rose Plut at the Supreme Offices, 4976 Washington, Ke. 0923. Mr. Jeršin will also be on hand to take care of all your lodge needs.

The beautiful Kochevar Trophy won by us for last year's campaign is now on display at the Slovenian Gardens, 4464 Wash., and will remain there during the 36th Anniversary drive of May and June. It is predicted, and hoped, we will retain possession of this trophy for this year. Our aim is to win \$100.00 in War Stamps in the next two months and finish the year with the \$50.00 1st prize in addition to the \$250.00 for enrolling 200 new members. What do you say?

A committee was selected to work

with committees from St. Martins and Queen of Holy Rosary lodges for a picnic to be held on a date to be announced later. Watch for details.

The next meeting will be held on the fourth Thursday, May 25th. How many juvenile delegates will we send to the convention? Help your favorite juvenile earn this honor.

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO "ZAPADNA ZVEZDA" ST. 16 ZSZ
Pueblo, Colo.

Zadnje čase slišimo bolj malo o našem društvu "Zapadna zvezda." Ne vem, kaj je vzrok da se člani in članice tako malo zanimajo za društvene seje. Na vsaki seji imamo malo zabave, na seji 10. maja pa bomo imeli "May party", zato vabim vse, da bi prišli v večjem številu.

Na februarjski seji smo sklenili, da ustanovimo dobrodelni sklad za vse naše fante in moške, ki so pri vojakih. Od našega društva jih imamo do sedaj 30 članov.

Treba bo tudi za naše domače reveže kaj napraviti, ne samo za druge. Marsikateri bo prišel pohabljen domov in si ne bo mogel služiti kruha. Četudi bo dobil državno podporo, vendar vsak dobro ve, da tam ne dajo radi preveč. Zato ape-

liram na vas, dragi člani in članice, da bi vas več prišlo na sejo in se bomo lahko pomenili, kaj naj bi priredili v ta namen, da bi zbrali nekaj denarja.

Tudi se moramo malo bolj potruditi v sedanjí "Zavarujte družino" kampanji. Do sedaj nismo pridobili še nobenega novega člana. Ali naj bomo zopet pri zadnjih?

Pomlad še vedno ni prišla k nam; je nekam pozna letos. Danes je že 2. maja, pa pada dež in sneg in mrzla sapa piha, tako da jako slabo izgleda za naše Victory vrtove in sadno drevje; zopet bo vse poznebilo. — Z bratskim podravom.

Frances Raspet, tajnica.

HELP WANTED — MEN

FACTORY HELP — MALE

Good starting pay and chance for advancement.
100% war work now; permanent post-war work.

See Mr. LETTO

PARAGON DIE CASTING CO.

5851 W. Dickens Ave.

BODY and FENDER MAN and PAINTER

DAY WORK ONLY NO SUNDAYS OR HOLLYDAY'S

Good pay, excellent Commission
Apply
GENERAL AUTO REPAIR CO.
6431 So. Western Ave.
Rep. 4671

FACTORY HELP — MALE

Good starting pay and chance for advancement.

100% war work now; permanent post-war work.

See Mr. LETTO

PARAGON DIE CASTING CO.

5851 W. Dickens Ave.

MEN FOR ESSENTIAL WAR WORK

Steel Warehouse, no experience necessary

Good working conditions
Apply
2924 West 51st Street
9 A. M. to 5 P. M.

CENTRAL STEEL AND WIRE CO.

PRESS OPERATOR

ON GARMENT PRESS
Experienced
Also will train willing workers
GOOD SALARY
Chances for advancement
Time and a half for overtime
PERMANENT WORK

STEVENS

WET WASH LAUNDRY
3001 W. 51st St.

Delo se dobi pri navedenih tvrdkah Read help wanted Ads!

HELP WANTED — MEN

WANTED
A CAPABLE MAN TO GREASE AUTOMOBILES AND FOR PORTER WORK

Experience not entirely necessary
SALARY ACCORDING TO ABILITY

West Side Hudson
4701 W. WASHINGTON ST.

MEN

General Factory Work

STEADY

GOOD WAGES

MONTHLY BONUSES

Time and a half over

40 hours

SHOTWELL MFG. CO.

3501 W. Potomac

BUS MEN EXPERIENCED

Apply

EMPLOYMENT OFFICE

THE FAIR

ATTENTION:
MEN AND WOMEN
EXPERIENCED

FINISHERS ON SILKS AND WOOLS
TOP WAGES
THESE ARE NOT JUST WARTIME JOBS
PERMANENT WORK
PLENTY OVERTIME
Excellent chances for advancement
For Dependable people

BRITE CLEANERS

1309 So. 5th Ave.,
Maywood, Ill.

Opposite Garfield Park "L"
Takes you to the door

JANITOR

GOOD PAY — LIGHT WORK
CONVENIENT LOCATION
Ohmte Mfg. Co.
4851 FLOURNOY
1 block South of Harrison

HELP WANTED — WOMEN

CHAMBERMAIDS

Dining Room and Kitchen Maids

In Home for Nurses

GOOD PAY

No Experience Necessary

COOK COUNTY SCHOOL OF NURSING

Apply

Business Office
750 Welcott St.

HELP WANTED — WOMEN

KITCHEN HELP

Maid, Dishwasher and Porter

Apply

CHILDRENS' Memorial Hospital

Entrance
2412 ORCHARD STREET
(Basement Level)

Women for General Factory Work

Several types of jobs to choose from

Day shift 48 hour week.

Time and one-half for over 40 hours

Apply 9 A. M. to 5 P. M.

Williams-Bowman Rubber Company

1941-51 SOUTH 54th AVE.
CICERO, ILL.

Telephone LAwndale 7400

or

CICERO 448

Laundry Workers
White. New increased wages.
ESSENTIAL WORK.
POST-WAR OPPORTUNITY
Press Opers.

Folders, Feeders

Mangle Girls

135 E. 11th PLACE

Room 310.

Illinois Central R. R.

WANTED

A GOOD 26 GIRL
Six Days a Week
NO SUNDAYS
Excellent Wages

A FINE PLACE TO WORK
WITH CONGENIAL PEOPLE
APPLY

MARIO'S GRILL

AND RESTAURANT
27 E. CO GRESS
Tel.: WEBster 0090

GIRLS

Experienced Shirt Finishers

TOP SALARY
GOOD WORKING CONDITIONS

Congenial People

Apply

SCIENTIFIC LAUNDRY

2220 NORTH DAMEN

WAITRESSES

Attractive Hours

GOOD SALARY

Uniforms Furnished
Steady Positions
Available

NO PREVIOUS EXPERIENCE NECESSARY

APPLY EMPLOYMENT OFFICE

THE FAIR

University of Chicago NEEDS

Hospital Helpers — Nurses aids — Tray Girls — Vegetable Girls — Moppers — Cafeteria Girls — Day and Night Wall Washers — Permanent Work — Good Salary.

TWO WEEKS PAID VACATION
Apply 956 E. 58th St. Room 201

GIRL For General Office Work
Experienced or Inexperienced
GOOD SALARY GOOD HOURS
Excellent Working Conditions
Apply

American Laundry
925 SO. CALIFORNIA AVE.

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francošine prevedla K. N.

"Da! Da! Moreno! Poročni poljub!" je kričala razigrana množica, hoteč se zabavati na rovaš mladega para.

"Poljub! Poljub!" Tudi Vincent in Frasquita sta se pridružila tej zahtevi.

"Dobro!" je veselo zaklical Moreno, "rad se pokoravam takšni zahtevi!"

Hkrati je hotel objeti svojo ženo, toda Orana se je kakor v zadregi za spoznanje odmaknila od njega.

Okrog stoječi so se zasmejali. Zdelo se je, kakor da bi njih smeh še podžgal samoljubje mladega moža. Veselo je zaklical:

"Ljubica moja, ali me nočeš prvič poljubiti kot žena, tukaj, pred vsemi?"

Upognil je drobno Oranino glavo, da je bolj mrtva kakor živa omahnila nazaj, in jo krepko in strastno poljubil na ustnice.

Vsa Oranina ženska sramežljivost se je uprla temu ljubkovanju, ki ni moglo zbuditi odmeva ne v njenem bitju in ne v njenem srcu. Njene drobne roke so se zaman skušale upreti železnemu objemu mladega moža.

Toda letalčeve oči so se potopile globoko v prestrašene zenice mlade žene in ji zapovedale, naj molči. Čuteč, da bi se rada uprla, osvobodila njegovega objema, ni zrahljal rok in jo je še zmerom prižemal k sebi. Zdaj je veljalo za vsako ceno udušiti upor tega mladega bitja, besede, ki so ji nehote kipele na ustnice, trepetajoče pod njegovim ognjevitim poljubom!

"Oprostite!" ji je dahnul po tihem, ko jo je osvojil iz objema.

Orana, ki v vsem svojem mirnem, meščanskem življenju ni doživela toliko razburjenja kakor tu v enem samem dnevu, je bila pri koncu svojih moči. Moreno je začutil, kako je njeno nežno telo postajalo v njegovem objemu vse težje in težje. Krepko jo je podprl, da ne bi omahnila.

Na obeh množici in na smehljajih teh sicer mrkih obrazov je spoznal, da so zadovoljni z njegovim poročnim poljubom. Hkrati je pa začutil, kako ga Vincent odrija, hoteč sam stopiti pred oder.

Tisti trenutek je Moreno instinktivno krepkeje podprl svojo ženo. Tik mimo odra sta dva miličnika, oborožena do zob, gnala sirote iz cerkve svete Evlalije, med njimi pa duhovnika; zajeli so ga bili z ženskimi vred. Moreno je vedel, da bo pogled na ta spreved na Orano strahovito učinkoval.

Ubogo čredo so vlekli na morišče, kakor so delali to že mesece in mesece poprej. Očitno je bilo, da novoporočenci niso občutili do duhovnika takšnega sovraštva kakor miličniki in anarhisti, ki so ga gnali na morišče. Iz src vseh teh novoporočencev je za trenutek izginilo sovraštvo ob misli, da bi v drugih okoliščinah morda prav ta duhovnik blagoslovil njihovo zvezo.

Mirno in dostojanstveno je korakal duhovnik mimo njihovih vrat. Čeprav so ga miličniki surovo suvali in brcali, se ni pri-toževal. Upiral je pogled v mlade pare, zbrane pred poročnim odrom. Za trenutek so se njegove oči ustavile na Orani in njenem tovarišu in zdelo se je, da je siromak poznal mladi par.

Orana se je, že vsa izčrpana, spet spomnila na strahotne trenutke, ko jih je ta sveti mož spodbujal in bodril v gostoljubni cerkvi svete Evlalije.

Zdaj pa ga ženo kakor zločinca! In na tej strahotni poti se njegov hrbet voljno upogiba pod udarci in njegova usta ne odgovarjajo surovim psovkom mučiteljev...

Cutila je, kako je prebledela.

Tudi Moreno je odgledoval duhovnika. Na lepem se je zdrznil. Saj to je bil oče, ki je krstil njegovo mlajšo sestro in dal njegovemu očetu poslednje olje na smrtni postelji.

Sveta jeza ga je prevzela ob misli, da mu ne more pomagati; nehote je stisnil pesti. Čeprav so ga ljudje hvalili kot hra-

brega in pogumnega, ni mogel nikoli v teh dolgih mesecih vojne mirno gledati, kako mučijo in trpinčijo nedolžne, ki se ne morejo braniti.

Orana se je ob pogledu na sirote in duhovnika zgrozila. Moreno jo je podprl, kolikor je mogel, gladil jo je po roki, skušajoč ublažiti mučni spomin na njun prvi poljub in ji pomagati, da preboli še to poslednjo preizkušnjo.

Tedaj se je duhovnik obnil k množici mladih parov, dvignil roke proti nebu, naredil znamenje križa in dejal:

"Naj vas Bog blagoslovi, otroci! Pojdite, zdaj ste za večno zvezani pred Bogom!"

Nato so ga odpeljali dalje.

"Hej, ljudje božji, ali bo kaj ali nič?" se je tedaj oglasil nekdo iz množice. "Če bomo tako po polzevo napredovali, bomo še slavnostno večerjo zamudili!"

"Saj res, čas hiti," je vzkliknil Vincent in stopil s Frasquito pred poročni oder.

Moreno in Orana sta izbrala ugodni trenutek in se izmuznila iz množice.

VIII.

Kakšnih dvajset korakov od ljudi se je izvil Orani vzdih olajšanja iz prsi.

"Uf! Vendar že! Mislila sem že, da ne bo še konca tega obreda!"

"Da, da, nekoliko se je zavleklo."

"Tukajšnje navade so res čudne!"

"Nekoliko že!"

"In tisti zopni uradnik, ki ni nehal s svojim tveženjem!"

"Slabo vzgojen je in surov."

"Res. Toda ali ni bilo videti, kakor da bi nekaj sumil?"

"Teško. Prebadaš je za to."

Kljub svoji poslednji trditvi se je Moreno zamislil.

"Jutri boste morali biti na varnem senora," je dejal po kratkem premisleku.

"Prej ne bom miren, dokler ne bom vedel, da ste med svojimi, na poslaništvu."

"Oh, senor, če se vam bo to posrečilo, vam bom večno hvaležna."

"Ne, ne," se je branil, "nočem, da bi mi bili hvaležni. Storil sem samo svojo dolžnost."

Sam si ni znal razložiti, zakaj se je tako živo potegnil zanj, medtem ko ga ni usoda drugih, prav tako nesrečnih žensk, prav nič zanimala.

Še zmerom je držal v roki Oranine listine. Že jih ji je hotel vrniti, toda na lepem se je premislil:

"Bolje je, da obdržim jaz te poročne listine. Če bi jih namreč dobili v vaši ročni torbici, bi vedeli, da ste postali Španci, in to vam bi prej škodovalo kakor vas varovalo pred novimi sitnostmi."

"Mislim, da imate prav. Sicer bom pa skušala pozabiti na najin smešni zakon."

"Nisem vas mogel rešiti drugače," je zašepetal.

"O, saj vem. Vse se je, hvala Bogu, si-jajno končalo!"

V njenih besedah je zazvenela tolikšna hvaležnost, da je Moreno začudeno pogledal njene velike, iskreče se sinje oči. Nato je počasi dejal:

"Res, vse to je prišlo tako nenadno. Najbolj čudno je pa to, da se celo poroke nisem ustrašil. Nikoli poprej namreč nisem mislil tako daleč."

"Oh, takšna poroka! Saj nič ne pomeni," je ugovarjala.

"Toda vseeno je veljavna, draga moja," je popravil mladi letalec. "Midva sva zdaj zares mož in žena."

"Že mogoče, toda najbolje je, da na to oba lepo pozabiva."

Ni odgovoril na njene besede, toda zdelo se je, kakor da nekaj napeto premišljuje. Naposled je dejal:

(Dalje prih.)

NA KOPNEM JE TIŠINA PRED VELIKO NEVIHTO

(Nadaljevanje z 1. strani)

mladno ofenzivo, ki se bo nadaljevala vse skozi poletje. Vsi so mnenja, da ti udari bodo tako silni, da jih Nemci ne bodo dolgo vzdržali, niti ne prenesli. Nemci se bodo še pred zimo udali, prerokujejo mnogi.

Poročila iz Azije in Daljnega vzhoda omenjajo, da ameriške čete v Južnem Pacifiku dosega stalno nadaljnje uspehe. V okolici Hollandije na Novi Gvineji so pomaknili svoje pozicije za več milijonov. Letalstvo uspešno napada neprestano japonske baze po raznih otokih.

Iz Burme in Kitajske, pa ni tako veselih poročil. Angleške in indijske čete so se morale umakniti iz okolice Buthedaung pred Japonci, trdeč, da so s tem izboljšali svoje pozicije. Iz Kitajske pa poročajo, da Japonci še vedno napredujejo in da je mesto Loyang v Honan provinci v nevarnosti, da vsak čas pade v japonske roke. Nekateri celo napovedujejo, da če Kitajci ne dobijo v kratkem potrebne pomoči, da bodo morali marsikje proti Japoncem popustiti.

V ZAGREBU SO LJUDJE VEDNO VEČJI SIROMAKI

(Nadaljevanje s 1. strani)

še lahko prinesejo kaj na trg. Zaloge, ki pridejo po železnici za državne urade in podjetja in vojaščino, pridejo največkrat v takem stanju, da niso porabne; za to skrbi sabotaža po železnicah.

Denar izgublja veljavo vedno bolj. Še celo prodajalci na črnem trgu zadržujejo svoje blago, ker mislijo, da bodo čez nekaj časa še več dobili zanj. Državno vodstvo je odredilo nekaj izmenjalni sistem za živč, ki ga prinesejo kmetje na trg. Za sto kilogramov koruze se dobi pet kilogramov soli, za kilogram masti isto količino soli, itd.

Finančni krogi ne zaupajo sedanji vladi. Banke in kreditni zavodi ne dajo posojila, če jim kdo nudi za jamstvo ali varščino prejšnjo židovsko ali srbsko lastnino.

Zagrebčani si ne morejo pomagati. Lansko leto jih je dala njihova vlada obesiti 16. To jim je odprlo oči.

NEMŠKE REZERVE V ITALIJI V NEVARNEM POLOŽAJU

Neapelj, Italija. — Ameriški general Cannon objavlja, da so zavezniški letalci dosegli velike uspehe v severni Italiji. Številna železniška križišča so razdejana in nemške prometne zveze z jugom so v kaj slabem stanju. Pri Pescari so razdejali velik jez in poplavljen so ceste in pota daleč na okrog. Nemci bodo imeli velike težave s premikanjem čet, posebno pa še vojnega materiala.

HELP WANTED — WOMEN

GIRLS and WOMEN
for
GENERAL KITCHEN
HELP
Apply
Dietician's Office
AMERICAN
HOSPITAL
850 W. Irving Pk. Blvd.

GIRLS and WOMEN
Feeders, Folders and
Shakers
Experience not necessary.
Steady Position
GOOD PAY
ELSTON
LAUNDRY
4248 No. Elston Ave.

CHICAGO'S LARGEST STOCKS PREWAR PAINTS

Our warehouse and stores are filled with the finest Paints, Varnishes, Wallpaper in all Chicago. Why buy "War Time" substitute products?

PREWAR QUALITY AT LOWEST PRICES

MASTER Painter flat, regular \$2.45. Now only \$1.50 per gal.
SYNTHETIC White Enamel, non-yellowing. Reg. \$4.50. Now \$2.25 per gal.

SCREEN Paint, black, reg. \$1.45 gal. Now only 65c per gal.

NATL. Advertised Casein. Covers everything. Reg. \$2.89. Now \$1.65 per gal.

GOOD VARNISH. Low as \$1.25 gal. Thousands of gals. of fall paint products.

Free city delivery. Mail orders filled. Open Thursday, Saturday evenings.

PAINT EXCHANGE OF CHICAGO
2000 Milwaukee Av. 3316 W. 26th St.
ARM. 1440 ROCKWELL 8424

POPRAVLJAMO IN OSKRBUJEMO

(REFRIGERATION SERVICE)

Mi popravljamo vse vrste električne ledenice

Vam očistimo motor, ga namažemo, nategnemo jermen, uredimo termostat, vse pregledamo in uredimo za samo \$2.50

KEDZIE REFRIGERATOR SERVICE

2232 So. Kedzie Avenue, Chicago, Illinois
Pokličite telefon: Lawndale 6699 — Ponoči ali po dnevu.

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakorinoga koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, kol. tovarna, ali kakorinoga. Obenem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoko najemnine. Dajte al postaviti lasien dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za smerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu

3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

L. N. TOLSTOJ:

ZAKAJ?

I.

Spomladi 1830. leta je prišel k panu Jaczewskemu na njegovo posestvo Roczanka edini sin njegovega pokojnega prijatelja, mladi Josip Migurski. Jaczewski je bil petinšestdesetleten mož, širokega čela, širokih pleč in prsi; obraz mu je bil rdeč kakor opeka, brki sivi in dolgi. Bil je to domoljub iz dobe druge delitve Poljske. Kot mladenič se je boril pod Kosciuskovim praporom in je iz celega srca sovražil Katarino II., apokaliptično vlačugo, kakor jo je imenoval, in njenega ostudnega izvoljenca, izdajalca Ponjatowskega; v ohono Rzezi Pospolite (poljske države) je veroval tako trdno, kakor je bil ponoči prepričan, da bo jutraj solnce zopet vzšlo. Leta 1812. je poveljeval polku v vojski Napoleona Velikega, katerega je oboževal. Napoleonov polom ga je užalostil, vendar tudi poslednji ni obupal nad obnovu poljske države, najsi tudi okrnjene. Ko je car Aleksander I. v Varšavi otvoril sejm, so njegove nade oživele, toda sveta alianca, reakcija po vsej Evropi, Konstantinovo samovoljno gospodarstvo so pomaknili uresničenje njegovih srčnih upov zopet v daljno daljo. Leta 1825. se je umaknil Jaczewski na deželo in živel poslej stalno na svoji Roczanki; čas si je krajšal z gospodarstvom, lovom, s čitanjem listov in pisem, po katerih je še vedno goreče spremljeval vse politične dogodke svoje domovine. Bil je v drugo oženjen z neko revno, lepo plemkinjo, in ta zakon je bil nesrečen. Te svoje druge žene ni ljubil, ne spoštoval, jo občutil kot nadlogo in ravnal z njo grobo, kakor bi hotel nad njo maščevati svojo zmoto, da se je v drugo oženil. Otrok od te druge žene ni imel. Iz prvega zakona je imel dve hčeri, starejšo Vando, veličanstveno lepoto, ki se je vrednosti svoje lepote dobro zavedala in se na očetnem posestvu dolgočasila — in mlajšo Albino, ki je bila očetova ljubljanka, živahno, vitko dete z valovitimi, svetloplavimi lasmi, in velikimi, sivimi, blestečimi očmi, ki so kakor pri očetu stale daleč narazen.

Albina je bila stara petnajst let, ko je prišel Josip Migurski, ki je bil že preje kot dijak občeval pri Jaczewskih v Vilni, kjer so običajno prebili zimo, in dvoril Vandi. Sedaj pa je prišel prvič kot popolnoma svoboden in odrasel mož k njim na deželo. Obisk mladega Migurskega je bil vsem prebivalcem Roczanke zelo ljub. Staremu je bil Migurski ljub, ker ga je spominjal na očeta, prijatelja iz let, ko sta bila še oba mlada, pa tudi zato, ker je goreč in poln rožnatih nad pripovedoval o revolucionarnem gibanju ne samo na Poljskem, marveč tudi v inozemstvu, odkoder je bil pravkar prišel.

Gospoj Jaczewski je bil Migurski ljub, ker se je stari Jaczewski v navzočnosti gostov krotil in je ni psoval kakor običajno. Vandi je bil ljub, ker je bila prepričana, da je prišel zaradi nje in da jo namerava zasnubiti. Bila je pripravljena, da ga vzame, nameravala je pa, kakor je dejala sama pri sebi: lui tenir la dragee haute. Albina se je veselila zato, ker so se veselili vsi drugi.

Ni bila le Vanda prepričana, da jo je prišel Migurski snubit. Tako so mislili vsi v hiši, od starega Jaczewskega do pestuže Ludovike, dasi o tem nihče ni govoril.

In to je bilo tudi res. Migurski je bil prišel s tem namenom,

toda čez teden dni je odpotoval, kakor da ga je nekaj zmedlo in presenetilo, ne da bi bil prošil za Vandino roko. Vsi so bili nad tem nenačrtanim odhodom osupnjeni, toda nihče razen Albine ni poznal vzroka; Albina je vedela, da je bila ona vzrok tega nenadnega odhoda.

Ves čas njegovega bivanja na Roczanki je Albina videla, kako je Migurski najraje in najljubezniveje občeval z njo. Obnašal se je sicer nasproti njej kakor nasproti otroku, jo dražil, toda njeno žensko srce je čutilo, da se je pod tem obnašanjem skrivalo več nego dobrohotnost odraslega človeka nasproti otroku. To sta ji odkrivala njegov smehljaj in njegov pogled. Ni veliko razmišljala o tem, le vesela je bila tega razmerja in nehote si je prizadevala, da bi storila vedno le to, kar je bilo njemu všeč. Njemu je posebno ugajala njena vedrost, ki je postajala pod njegovim pogledom vse toplejša, žarkejša. Tako se je zgodilo, da je Migurski sedaj odpotoval, ne da bi bil zasnubil Vando. Albina je v dnu svoje duše vedela, dasi bi si tega nikdar nikomur ne bi bila upala povedati, da je bil Migurski prišel z željo, da bi vzljubil njeno sestro Vando, da je pa vzljubil njo, Albino. Zelo se je sicer čudila, da je bilo to mogoče, ker se je čutila nasproti lepi Vandi kakor ubog nič, vendar ni mogla drugače, nego da si je bila na jasnem, da je tudi sama z vsem ognjem svojega mladega srca vzljubila Migurskega in okušala vso radost prve in edine ljubezni svojega življenja.

(Dalje prih.)

Michael Trinko in Sinovi

PLASTERING and PATCHING

CONTRACTORS

Pleskarji in popravilni ometa in sten.

2114 W. 23rd Place, Chicago

Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovencem priliko in da vprašate nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK

in

KIRURG

Urad:

1901 West Cermak Road

CHICAGO

Telefon Canal 4918

Residenčni tel.: La Grange 3966

1-3 in 7-8 P.M. razen ob sredah

HIŠE NAPRODAJ

NAPRODAJ IMAM

2-stanovanjsko zidano hišo po 5-6 sob; centralna kurjava, za 2 kare zidan "garage". Nahaja se na 6604 So. Drexel Ave. Cena je \$8,000;

2-stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe. Nahaja se na 24. cesti in St. Louis. Cena je \$6,600;

2-stanovanjsko leseno hišo, bejzment, novi furnace; rent donaha na mesec \$88.00. Cena je \$6,600. Treba je le \$1,500 prvega plačila.

Imam tudi več "Bungalows" v Berwynu. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite številko telefona "Berwyn 4979-R — Louis Gradishar."

Nadalje imam tudi več hiš naprodaj v Lawndale okraju in drugod.

Za pojasnila se obrnite na:

ANTON JORDAN,

2552 So. Central Park Ave.,

Chicago, Ill. Tel. Lawndale

1545. Po 6. uri zvečer je Res.

telefon Rockwell 7196.